

„Československo se jeví jako sovětský satelit“

Zpráva rady amerického velvyslanectví Johna H. Bruinse o politické strategii KSČ z června 1947

PROKOP TOMEK

Předložený dokument¹ je pozoruhodnou ukázkou postřehů amerického diplomata o situaci v Československu na jaře 1947. Autorem je rada velvyslanectví USA v Praze John H. Bruins. Jeho zpráva, datovaná 6. červnem 1947, se vztahuje k situaci v období od parlamentních voleb v červnu 1946 do doby krátce před jednáními o československé účasti na Marshallově plánu v červenci 1947. Jde tedy o přelomovou dobu, protože za několik měsíců se politický boj v Československu začal přiosťřovat a směřovat k převratu v únoru 1948. Ačkoliv je tématem zprávy komunistická politika v Československu, lze se z ní dozvědět i mnohé o tehdejší společnosti.

Problémy Evropy a komunismu nebyly pro Bruinse jen teorií. Tento zkušený diplomat znal Československo dobře: před válkou i po ní zde působil a mezi zdejšími politiky měl řadu kontaktů. O povaze komunistů a jejich vztahu k demokracii si zjevně nedělal iluze. Zcela správně odhadl, že pokud předseda KSČ Gottwald hovoří o vlastní československé cestě k socialismu, pak v souladu s direktivami z Moskvy – a pokud ty se změní, změni svůj názor i Gottwald. Bruinsova zpráva tak koresponduje s výsledky současného historického bádání: poválečná politika československých komunistů rozhodně nebyla komplexně promyšlena dlouhodobě dopředu a procházela zvraty.²

Ten zásadní nastal právě na jaře 1947, kdy J. V. Stalin změnil názor na taktiku převzetí moci v Československu.³ Její postupné uchopení parlamentními prostředky a pomalou podvratnou činností se mu začalo jevit jako riskantní. Dalo se totiž těžko očekávat, že další parlamentní volby na jaře 1948 dopadnou pro komunisty ještě lépe než volby v roce 1946. Prvním viditelným citelným zásahem do politických poměrů v Československu byla Stalinova odmítavá reakce na Marshallův plán. A zcela zřetelně se jeho obrat potvrdil na zakládající konferenci Informačního byra komunistických stran v září 1947 v polském městě Szklarska Poręba.⁴

V textu zmíněný rozhovor s Klementem Gottwaldem byl otištěn v březnovém čísle časopisu *Free World*.⁵ Tento levicově-liberální měsíčník vycházel v letech 1941–1946 v USA. Byl to časopis militantně protinacistický, vedený v duchu lidové fronty, s programem podpory válečného úsilí Spojenců proti zemím Osy a podporující například založení OSN. Řídil jej rumunský novinář Ludovici Udeanu, který měl vazby na NKVD. Po válce se dokonce připravovala i jeho česká mutace.

Bruins sdílel přesvědčení o Československu jako nejzápadnější zemi

John Herman Bruins se narodil 5. května 1896. Za první světové války působil v americké vojenské rozvědce. V roce 1923 zahájil kariéru diplomata nejprve jako vicekonzul v Rize. Po třech letech byl poslán do Singapur, od roku 1929 byl konzulem v Southamptonu, pak v letech 1931–1934 v Hamburku, ovšem mezitím ještě rok 1933 strávil v Gdaňsku. Od roku 1934 pracoval na velvyslanectví v Praze, odkud odjel až po nacistické okupaci v březnu 1939. Poté působil v Hongkongu a Macau, kde zůstal až do roku 1941. V letech 1944–1945 byl prvním tajemníkem US velvyslanectví při československé exilové vládě v Londýně. V květnu 1945 se vrátil do Prahy a přebíral po dobu války prázdnou budovu amerického velvyslanectví na Malé Straně.⁶ Z Československa odjel v roce 1948. Následovala mise v Londýně, kde byl do roku 1950. V letech 1951–1952 pak působil na posledním místě, v Bejrútu. Zemřel 26. prosince 1954.

* LUKEŠ, Igor: *Československo nad propastí. Selhání amerických diplomatů a tajných služeb v Praze 1945–1948*. Prostor, Praha 2014, s. 82–83.

1 Za zprostředkování dokumentu editor děkuje profesorovi Igoru Lukešovi. Text je redakčně upraven.

2 PERNES, Jiří: Specifická cesta KSČ k socialismu. Fikce, nebo realita? *Soudobé dějiny*, 2016, roč. 23, č. 1–2, s. 11–76.

3 VEBER, Václav: *Osudové únorové dny*. Nakladatelství Lidové noviny, Praha 2008, s. 127–133.

4 RUPNIK, Jacques: *Dějiny Komunistické strany Československa. Od počátků do převzetí moci*. Academia, Praha 2002, s. 225–226.

5 Srov. PERNES, Jiří: *Specifická cesta KSČ k socialismu. Fikce, nebo realita?*, s. 17. Autor uvádí, že rozhovor dal Gottwald v lednu 1947.

sovětského bloku, se silnou střední vrstvou. Proto nesprávně předpokládal, že ke komunistickému převratu může dojít jedine s přímou nebo nepřímou pomocí Rudé armády, tedy násilně či pod hrozbou násilí z vnějšku. Přesnější je jeho postřeh o systematických snahách komunistů budovat

nátlakové skupiny ve společnosti, což se jim v daných podmínkách dařilo jen částečně. Úsilí infiltrovat a ovládat dovedli komunisté k dokonalosti až po únoru 1948.

Každé prognózování je samozřejmě těžké. Nicméně Bruinsova zpráva ukazuje, že reálný stav společnosti

se dal ze signálů doby vyčíst. Pro něj znamenala KSČ s podporou Moskvy stále stejného nepřítele, který pracuje na převzetí moci a čeká na svou příležitost. Svůj mírný optimismus stavěl na vyspělosti české společnosti. Tento předpoklad se však nepotvrdil.

Dokument

[..]⁶

ZAHRANIČNÍ SLUŽBA SPOJENÝCH STÁTŮ AMERICKÝCH

AMERICKÉ VELVYSLANECTVÍ
V Praze 6. června 1947

Č. 2525⁷
TAJNÉ

Předmět: Komunistická politika v Československu
[..]⁸

Vážený
ministr zahraničí,
Washington.

Pane:

Mám čest předložit Vám následující analýzu politiky Komunistické strany Československa a její strategie řešení domácích a mezinárodních problémů.

Dlouhodobé cíle českých komunistů⁹

V Československu i v jistých kruzích v zahraničí bylo řečeno mnoho o údajně mírné, skoro buržoazní povaze českých komunistů. Často se říká, že jejich významnější vůdcové, jako jsou [předseda vlády] Gottwald, [ministr financí] Dolanský a [ministr vnitra] Nosek, jsou hlavně českými vlastenci a až poté komunisty. Při ukliďujícím srovnání s horlivějšími revolučními postupy jejich protějšků v ostatních východoevropských zemích jsou zdůrazňovány zákonné, parlamentní metody strany. Tento pohled je symbolicky zachycen ve vyjádření obsaženém v rozhovoru poskytnutém minulého března předsedou vlády Gottwaldem časopisu FREE WORLD.¹⁰

Na otázku, zda „si komunistická strana přeje proměnit Československo v socialistický stát v souladu se sovětským systémem“, odpověděl Klement Gottwald, že „komunistická strana se snaží o nastolení socialismu, ale jsme toho názoru, že systém sovětů a diktatura proletariátu nejsou jedinou cestou, která vede k socialismu. Boj proti Hitlerovu fašismu a vítězství nad ním, tyto události mající veliký revoluční význam, vytvořily v mnoha zemích, včetně té naší, podmínky příznivé pro zvláštní vývoj revolučního boje, který vede k socialismu. Věřím, že tato cesta k socialismu, která se liší od sovětského vzoru, není v Československu jen možná, ale že jsme již slušnou část této cesty ušli.“

6 V levém horním rohu je americký státní znak. Dokument má celkem devět stran a každá – až na první – je vlevo nahoře a dole označena TAJNÉ (podtrženo v originále; platí i pro další podtržení v textu) a začíná hlavičkou Depeše č. 2525 (číslo je připsáno rukou), 6. června 1947, Velvyslanectví Praha.

7 Číslo je připsáno rukou.

8 Razítko ÚŘAD PRO EVROPSKÉ ZÁLEŽITOSTI, CENTRUM ZPRÁV, 24. 6. 1947, 15.58 (v originále 3:58 odpoledne podle anglosaského úzu – pozn. editora), MINISTERSTVO ZAHRANIČÍ a dvě (tři?) nečitelné parafy. Za pozornost stojí rozpětí mezi datem napsání a doručení zprávy. Po stranách prvního listu je ještě několik razítek a řada ručně psaných zkratk, které se editorovi nepodařilo dešifrovat.

9 V textu je na různých místech slovo český míněno ve smyslu československý.

10 Termínem „minulého března“ je zjevně míněn poslední březen, tedy březen 1947. O datu o rok dříve by Bruins takto nepsal.

V komentářích Klementa Gottwalda jsou samozřejmě významné prvky pravdy. Českoslovenští komunisté bezpochyby věří, a oprávněně, že za daných podmínek může dojít k velkému pokroku na cestě k socialismu za použití parlamentních metod. Na druhou stranu je ale naše velvyslanectví toho názoru, že by bylo chybou považovat československé komunisty za radikálně odlišné od komunistů v jiných zemích. Gottwald byl koneckonců kdysi významnou osobností Kominterny; on i další vedoucí představitelé strany zůstávají věrni leninismu a Moskvě po mnoho let a navzdory změnám postojů. Není absolutně žádný důvod věřit tomu, že pokud „objektivní podmínky“ budou vyžadovat změnu strategie, pokud se kvůli narůstajícímu napětí mezi Východem a Západem bude jevit žádoucí těsnější začlenění Československa do sovětské sféry, pokud přijdou z Moskvy rozkazy v tomto smyslu, že by se čeští komunisté okamžitě, bez sebemenších rozpaků či výčitek svědomí, nepřidali na stranu revoluční taktiky používané v Sovětském svazu a v dalších východoevropských zemích. To, zda by se jim takovou změnu podařilo úspěšně provést, by záleželo na domácích a mezinárodních podmínkách v daný moment, ale nemůže být pochyb o tom, že by takový pokus provedli bez prodlení a s nadšením. Je dokonce docela možné, že mohou někdy v budoucnu plánovat začlenění Československa do Sovětského svazu.

Důvody současné strategie českých komunistů

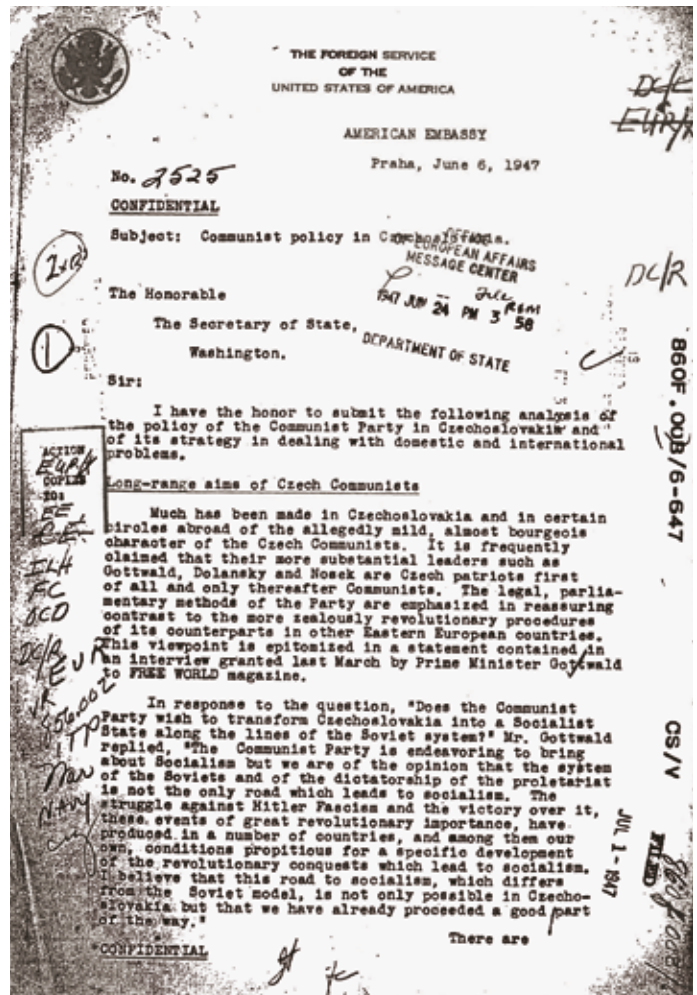
Tento závěr vychází z přesvědčení, že současná strategie českých komunistických vůdců není diktována jejich preferencemi, ale nevyhnutelností. Není nutné ministerstvu [zahranicím] zdalouhavě vysvětlovat, že Československo je ve větší míře než jakákoliv jiná země sovětského bloku zemí západní se silnou střední třídou, dlouhou liberální a parlamentní tradicí a zavedenými politickými stranami, které se stavějí proti komunismu. Je pravděpodobné, že komunismus by zde mohl nebo může být nastolen, pokud se radikálně nezmění mezinárodní situace, pouze na základě přímé či nepřímé intervence Rudé armády. Je zřejmé, že Kreml ani v roce 1945, ani dnes nepovažuje za moudré či nutné učinit takto drastický krok. Českoslovenští komunisté jsou tedy nuceni pracovat v poměrně pevném referenčním rámci, v němž lze předpokládat, že mají Moskvou udělenou významnou míru volnosti.

Prvky komunistické strategie

Národní fronta

Síla komunistů v rámci svobodných voleb pravděpodobně dosáhla svého vrcholu v květnu 1946, kdy získali téměř 40 procent hlasů (v českých zemích 40,17 %, na Slovensku 38,37 % - pozn. editora). Obecně se věří, že jejich popularita od té doby poklesla a že bude nadále klesat. Tento pokles lze přičítat 1) přirozenému propadu revolučního nadšení a strachu z Rusů, 2) nevyhnutelné neschopnosti komunistů splnit mnoho slibů, které ukvapeně učinili po osvobození, a 3) postupně rostoucí sebejistotě a agresivitě dalších politických stran.

Tváří v tvář této situaci komunisté neustále kladou důraz na důležitost zachování Národní fronty všech stran. Jejich horlivost ohledně tohoto bodu je dokonce vede k tak nemarxistickým prohlášením, jako bylo to, které pronesl předseda vlády Gottwald na stranickém sjezdu v březnu 1946, kde uvedl, že „skupiny a třídy národa sjednocené v Národní frontě nemají jako celek žádné neslučitelné cíle a zájmy“. Komunistická propagandistická linie je pevně

Titulní strana editovaného dokumentu

Foto: NARA

zakotvena v národním rámci a komunisté si vždy pečlivě hlídají, aby na pochodech a demonstracích měly české vlajky a portréty [prezidenta] Beneše převahu nad rudými vlajkami a portréty [sovětského vůdce] Stalina. Faktem zůstává, že v současné vládě mají komunisté takový vliv na politiku, jenž neodpovídá ani jejich otevřeně dominantní pozici. Je proto jen přirozené, že základním kamenem jejich politiky je udržení Národní fronty na co nejdélejší dobu a odložení nových voleb na co nejzazší termín.

Nicméně je nutné poznamenat, že zatímco prezident Beneš a vůdcové nekomunistických stran z důvodu, které byly vysvětleny v jiných zprávách z našeho velvyslanectví, jsou nakloněni akceptovat nekonečné protahování Národní fronty, nezkrtná bojovnost komunistů může jejich stranu přivést do záhuby. Pokud budou příští rok pokračovat v divokých útocích na umírněné strany, není nepředstavitelné, že než nadejde termín příštích voleb, bude nálada na obou stranách tak zjitřená, že ani přes střizlivé soudy všech zúčastněných již nebude možné udržet fasádu Sjednocené fronty¹¹.

Dvouletý plán

Hospodářským ekvivalentem Národní fronty je dvouletý plán. Jelikož umožňuje významnou míru řízení československého hospodářství ze strany státu, je komunisty využíván jako prostředek rychlého rozvoje směrem k socialismu a jako prostředek k dosazování jejich stoupenců na klíčové posty v průmyslu. Jedná se také o jejich nejpřitažlivější a hojně využívanou propagandistickou zbraň, jelikož dramatizuje a činí konkrétním to, co je konečným rysem komunistické strategie na celém světě, tedy slib brzkého nastolení ráje na zemi pro ty nejchudší.

Ukazuje se ale, že dvouletý plán není tak účinným nástrojem, jak komunisté doufali, jelikož když se jej zkraje tohoto roku pokusili využít jako nástroj pro rozšíření znárodnění nad rámec navržený v Košickém [vládním] programu, setkali se s tak rozhodným odporem ostatních stran, že byli nuceni, alespoň na papíře, se těchto snah prozatím zříci. Stále se ovšem nezlomně pokoušejí dosáhnout stejných cílů jinými prostředky. Jedním z posledních takových pokusů bylo navrhované zrušení všech bank v Čechách a na Moravě až na dvě, čímž by se, pokud by tento návrh uspěl, kontrola nad úvěrováním soukromého sektoru průmyslu dostala do rukou několika málo osob, v jejichž výběru by pak, jak lze očekávat, mělo jistou váhu slovo komunistického ministra financí [Dolanského].

Kontrola nad státními a místními organizacemi

Snad nejtradičnějším rysem komunistické strategie v Československu je bezskrupulózní a vytrvalá snaha o infiltraci a konečné ovládnutí základních organizovaných složek života státu. K demonstraci rozhodujícího významu, jaký by tato strategie měla vypadat, pokud by byla úspěšně provedena, stačí vyjmenovat její hlavní cíle.

Komunisté prostřednictvím ministerstva vnitra řídí tajnou policii a plně infiltrovali její řady; ačkoliv v armádě je mnoho nesourodých elementů, mají v ní díky ochotě domněle „nezávislého“ ministra národní obrany [Svobody] nemalý vliv; jak bylo naznačeno výše, zaujali mnoho vedoucích pozic ve znárodněném průmyslu, na ministerstvech průmyslu a vnitřního obchodu a v různých organizacích centrálně plánovaného hospodářství; vynaložili veškeré úsilí, aby získali kontrolu nad organizací statků, ale snahy ministra zemědělství Ďuriše v této oblasti nebyly zvláště úspěšné; infiltrovali a pokusili se ovládnout také různé spolky, jako jsou obecné spolky mládeže, konkrétně studentstva, sokolů, novinářů, herců a tak dále, ale i zde jsou jejich úspěchy nevyrovnané a nepřesvědčivé. Možná nejzásadnější je jejich ovládnutí centrály odborových svazů¹², které je víceméně jistou věcí, a závodních rad v jednotlivých továrnách, kde byla v posledních měsících jejich převaha vážně ohrožena, a to hlavně ze strany sociálních demokratů; jejich vliv v oblasti pracujících zůstává rozhodující, ale je otázkou, zda tomu tak bude donekonečna. A nakonec je nutné zmínit místní, okresní a krajské národní výbory, které vznikly v rámci poválečného vývoje v Československu a díky nimž došlo k decentralizaci značné části vládní moci. Komunisté soustavně podporují tyto orgány z toho důvodu, že jsou „blízko lidu“ a jsou „spontánními pokračovateli“ odboje, přičemž skutečným důvodem je samozřejmě to, že komunisté v bezstarostných revolučních dnech ovládli většinu z nich. I dnes, když bylo složení národních výborů upraveno tak, aby odpovídalo výsledkům parlamentních voleb roku 1946, komunistická strana nadále požaduje, aby byly výborům podle nové ústavy uděleny široké stálé pravomoci. Lze tedy usuzovat, že strana předpokládá, že jednou možná bude vyloučena nebo sesazena na druhořadou pozici v centrální vládě, kdy tedy kontrola byť jen nad menší částí národních výborů roztroušených po celé zemi může sloužit jako nedocenitelná záruka.

Je evidentní, že zajištěná pozice v těchto orgánech může být za všech okolností pro komunisty velkou výhodou. Zaprve taková strategická kontrola významně napomáhá straně uskutečňovat její současný program, jelikož

11 Míňena Národní fronta.

12 Míňena Ústřední rada odborů (ÚRO) vedená komunistou Antonínem Zápotockým.

prostřednictvím jejich působení může být okamžitě mobilizováno „veřejné mínění“ pro nebo proti určitému návrhu. Zadruhé jsou velmi užitečným nástrojem pro maskování komunistických útoků vůči ostatním stranám a pro vytváření falešného dojmu, že tyto útoky nevycházejí z jejich pravého zdroje, ale od všech skupin a tříd. Zatřetí, jak bylo naznačeno výše, slouží jako ideální trojský kůň pro případ, že by komunisté byli odstaveni od moci a našli v nich útočiště a mohli se připravovat na novou ofenzivu. A konečně by byly nedocenitelné, a zde mluvíme výhradně o policii, armádě, odborech a národních výborech, v případě, že by celková komunistická strategie někdy v budoucnu vyžadovala pokus o státní převrat v Československu.

Na závěr tohoto bodu je nutné zdůraznit, že v životě československého státu existuje mnoho významných orgánů, které komunisté nemají pod kontrolou, a že v mnoha z těch, jež pod kontrolou mají, počíná jejich vliv slábnout. Cílem této depeše není hodnotit jejich sílu, ale upozornit na jejich strategii a jejich plány.

Podkopávání ostatních stran

Praxe „očerňování“ a podkopávání ostatních politických stran je prvkem komunistické strategie, který je naprosto základní, takže postačí, když jej zmíníme pouze okrajově. Spočívá ve ztotožnění těchto stran s předchozími nežádoucími režimy, jako byl Tisův na Slovensku nebo pomnichovská vláda v českých zemích, po něm následuje kritika současných politických nepřátel na základě tohoto nepravdivého ztotožnění. Tato strategie je v současné době velmi razantně uplatňována vůči slovenské Demokratické straně s jasným cílem oslabit ji a, pokud to bude možné, také ji rozdělit. Je rovněž sporadicky uplatňována vůči národním socialistům a lidové straně a bude v budoucnu jistě radikálněji využívána, kdykoliv to budou okolnosti vyžadovat. Není ovšem bez zajímavosti, že sociální demokraté, ačkoliv v posledních měsících přerušili blízké napojení své strany na komunisty a demonstrují výrazně větší nezávislost a agresivitu, byli vůči „očerňovací“ technice komunistů dosud téměř imunní. Tento jev lze pravděpodobně vysvětlit tak, že v případě krize v Národní frontě by komunisté potřebovali pevnou podporu ze strany sociální demokracie, aby byli schopni udržet si většinu v Národním shromáždění.

Zahraniční politika

Zahraniční politika je jedinou složkou současné komunistické strategie, v níž se zdá, že má strana jen velmi malé pravomoci. Je zřejmé, že Moskva diktuje linii a trvá na jejím pevném dodržování. Čeští komunisté pak vyžadují a dostávají od ostatních českých stran z důvodů, které byly analyzovány v jiných zprávách našeho velvyslanectví, v podstatě bíanco šek při provádění zahraniční politiky. Ve všech ostatních bodech je možné komunisty přesvědčit ke kompromisu za účelem zachování Národní fronty, v této otázce jsou však ostatní strany přesvědčeny, nejen že musí přijmout kompromis, ale že musí zcela ustoupit, pokud si nepřejí rozbít Národní frontu. Výsledkem je, že komunisté ovládají ministerstvo zahraničí, [ministr] Masaryk je jen loutka a Československo se na mezinárodním poli jeví v podstatě jako sovětský satelit.

Jaká je komunistická zahraniční politika a jaký význam jí strana přikládá, stručně vyjádřil předseda vlády Gottwald ve svém projevu v Kladně minulého 16. března¹³, kdy prohlásil: „V zahraniční politice musíme důsledně dodržovat linii našeho spojení se Sovětským svazem, demokratickým Polskem, Lidovou republikou Jugoslávie a Dimitrovovým Bulharskem. Jedině skutečně slovanský blok, plně a bez výhrad se opírající o Sovětský svaz, nám dává záruky, že nedojde k dalšímu Mnichovu. Máme právo nazývat nástrojem nového Mnichova každého, kdo by agitoval proti tomuto pojetí naší budoucí politiky a snažil by se ji podkopat. A nejen jej takto nazývat, ale i s ním odpovídajícím způsobem naložit.“

Je třeba stručně zmínit jednu výjimku z komunistické nepružnosti v otázce zahraniční politiky. Komunisté samozřejmě touží začlenit československé hospodářství do sovětského bloku, jak jednoznačně vyplývá z hospodářských smluv se Sovětským svazem, Jugoslávií, Bulharskem, Rumunskem a Polskem. Na druhou stranu si ale uvědomují, že hlavní důležitost Československa pro sovětský blok tkví v jeho roli výrobce průmyslového zboží a strojírenských výrobků. Nelze ovšem pominout skutečnost, že suroviny a nástroje pro československý průmysl je možné získat pouze na Západě a že jen vývozem do zemí s tvrdými měnami je možné platit za tento dovoz. Dále je jasné, že půjčky a úvěry ze Západu by byly velmi užitečné pro urychlenou a plnou obnovu československého průmyslu. Komunistická strategie proto dovoluje flexibilní zahraniční hospodářskou politiku Československa, a má tak, aniž by opomíjela Východ, stále povoleno rozvíjet obchod se Západem, účastnit se na přípravách mezinárodních obchodních organizací a celkově se chovat jako úctyhodný a spolupracující obchodní partner.

13 I zde je zjevně míněn poslední březen, tedy březen roku 1947.

Československo jako „vzorový“ satelit

A konečně se dostáváme k poslednímu bodu komunistické strategie, který je jedinečný a z toho důvodu obzvláště zajímavý. Pro komunisty s jejich obvyklou prozíravostí se kvůli neschopnosti ovládnout zemi, ať už silou, anebo zmanipulovanými či „spravedlivými“ volbami, stala z nouze ctnost. Udělali z Československa „vzorový“ satelit. Své tvrzení, že socialismus je v jejich pojetí slučitelný s demokratickými svobodami, dokládají tím, že v Československu existuje svobodně fungující parlament, silné opoziční strany, nezávislé soudy a relativně svobodný tisk a tok informací ze zahraničí, a neexistuje pocit útlaku či strachu, čímž šikovně zakrývají skutečnost, že pokud by byla realizována jejich stranická politika, žádná z těchto podmínek by nadále nemohla existovat. Československo je komunistickou „výkladní skříní“, kam jsou zváni vážení liberálové a idealisté z celého světa, kde jsou krmení a napájeni a jsou jim představováni šťastní demokratičtí čeští občané. Praha je místo, které vybírají pro mezinárodní sjezdy organizací pracujících, mládeže, žen a novinářů náležející do Jednotné fronty¹⁴ nebo mající kryptokomunistický charakter, protože zde je možné bez výhrad demonstrovat ctnosti slovanského světa západním návštěvníkům, kterým by mohla atmosféra Bělehradu či Sofie přinést jisté zklamání. A skutečně, Praha se stává nikoliv snad přímo centrem, ale minimálně fórem nové Kominterny. I na půdě OSN dokáže Československo využít své západní kontakty a inklinace a upřímně, demokratické založení mnoha jeho představitelů mu získává západní podporu jako toho nejméně nepřijatelného satelitu pro vstup do mnoha zásadních výborů a rad, avšak běda, když nadejde čas volit, to se obvykle zjistí, že se český zástupce spojil se svými slovanskými bratry, či se v lepším případě uchýlil ke zdržení se hlasování. Komunisté v Československu si tedy berou to lepší z obou světů a díky své sofistikované strategii jsou schopni využít k prosazování svých cílů dokonce i své domácí odpůrce.

Shrnutí

Závěry této analýzy je možné shrnout následujícím způsobem:

Současnou strategií komunistů v Československu je 1) sledování svých cílů, které se ve své podstatě neliší od cílů komunistů v ostatních zemích, a to prostředky, které jsou obecně a zdánlivě zákonné a parlamentní; 2) změna „právního rádu“ ke svému prospěchu, kdykoliv je to možné, přesvědčit či zastrašit ostatní strany, aby souhlasily s takovými změnami; 3) konečným cílem je získat nadpoloviční většinu ve volbách, ale odkládat je a zachovat současnou Národní frontu co nejdéle; 4) soustředit pozornost veřejnosti na dvouletý plán a využít jeho realizaci k posílení své kontroly nad hospodářstvím; 5) infiltrovat a ovládnout všechny organizované složky života československého státu, hlavně tajnou policii a armádu, národní výbory a odbory; 6) zdiskreditovat ostatní politické strany a rozdělit ty, které jsou vůči komunismu nejnemířitelnější, jako je slovenská Demokratická strana; 7) plně ovládnout zahraniční politiku v zájmu celkové strategie Sovětského svazu a 8) využít Československo jako „Potěmkinovu vesnici“, která se, jak doufají, stane typickou představou Východu v myšlení naivního Západu.

Je ovšem nutné opakovaně zdůraznit dvě zásadní poznámky k této strategii. Zaprvé, ačkoliv je v mnoha ohledech úspěšná, není možné ji považovat za úspěch jako celek, jelikož komunisté pomalu, ale jistě ztrácejí podporu československé veřejnosti. Zadruhé je tato strategie diktována jen současnou nutností a není důvod pochybovat o tom, že pokud se bude zdát, že to bude vyžadovat budoucí vývoj doma či v zahraničí, zdejší komunisté se okamžitě uchýlí k revolučním metodám, které ve větší či menší míře používají jejich bratři ve všech ostatních zemích východní Evropy.

S úctou Váš,
ZA VELVYSLANCE
John H. Bruins¹⁵
velvyslancecký rada

CWYost: ft

Cc:¹⁶ Velvyslanectví USA, Moskva
Ministerstvu v originále a v kopii

Zdroj: *National Archives and Records Administration, American Embassy in Prague, J. H. Bruins, 6. 6. 1947, 86oF.ooB/6-647*

14 Míneha Národní fronta. Praha v roce 1947 hostila zasedání Mezinárodní demokratické federace žen (únor), II. sjezd Mezinárodní organizace novinářů (červen), zasedání Světové odborové federace (červenec) a I. světový festival mládeže a studentstva (červenec).

15 Originál podpisu.

16 V originále carbon copy, tedy předat, postoupit v kopii.